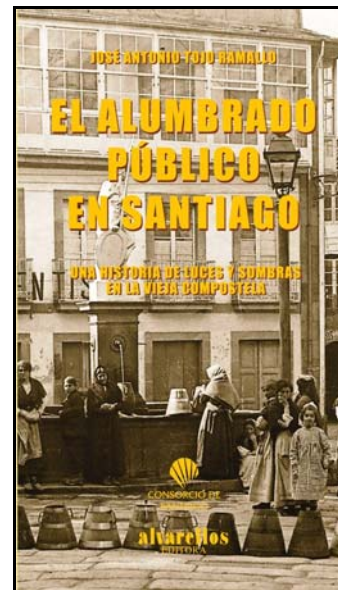

Cúmprense 200 anos da instalación do primeiro sistema de iluminación pública

O INVESTIGADOR JOSÉ ANTONIO TOJO RELATA A HISTORIA DO ALUMADO PÚBLICO DE SANTIAGO

- O ensaio *El alumbrado público en Santiago. Una historia de luces y sombras en la vieja Compostela* sae estes días á venda, co-editado por Alvarellos Editora e o Consorcio de Santiago.
- Esta é a cuarta obra que o historiador publica sobre a súa cidade natal.

Estes días sae á venda en librarías e a través da tenda *on line* de Alvarellos Editora (alvarellos.info) a nova obra do investigador santiagués José Antonio Tojo Ramallo: *El alumbrado público en Santiago*, un ensaio publicado conxuntamente por Alvarellos Editora e o Consorcio de Santiago. Nel, Tojo Ramallo, quen xa é autor doutros tres libros de historia local, repasa dun xeito ameno e documentado, as orixes e desenvolvemento do sistema público de alumado, desde as súas orixes hai xustamente dous séculos. Un volume de 140 páxinas que tamén inclúe fotografías e documentos de época.

Na protohistoria do alumado de Santiago sitúanse os *coquines* ou *mullidores*, personaxes que, ata o século XVIII, percorrían as rúas portando un facho e unha campaña e rogando a voces o rezo dun Noso Pai polas ánimas do purgatorio e do Arcebispo Fonseca.

DOUSCENTOS ANOS DE LUCES E SOMBRAS

Logo chegaría o aceite. En 1809 instálase en Santiago o primeiro sistema de alumado público do que temos noticia. Pretendíase aumentar a seguridade nas rúas ante a invasión dos franceses. Os primeiros farois instaláronse ao redor de 1822, os chamados farois de *reverbero*, construídos por artesáns locais do latón e do ferro, e mantidos polos *veedores*.

”A NOITE ESTÁ VARRIDA DA TERRA”

Tras o aceite, o gas, e, finalmente, a revolución da luz eléctrica. Santiago foi a primeira cidade de España que probou ese novo invento coñecido como electricidade. Foi un 2 de abril de 1851, no claustro da Universidade. “A noite está varrida da terra”, exclamou unha das testemuñas daquel acontecemento. Pero aínda habería que esperar case medio século para ver chegar a luz eléctrica ás rúas máis céntricas.

Un breve pero rigoroso e ameno ensaio dunha época na que a cidade de Santiago foi entrando, aos poucos, niso que chamamos modernidade e progreso. Dous séculos de luces e sombras na vella Compostela.

O AUTOR

José Antonio Tojo Ramallo é Licenciado en Xeografía e Historia pola Universidade de Santiago de Compostela e Técnico en Dirección de Mercadotecnia e Comunicación polo Instituto de Directivos de Empresa. Autor de numerosos artigos en prensa e revistas especializadas, publicou varios libros de historia local: *Testimonios de una represión. Santiago de Compostela. Julio 1936-Marzo 1937* (1990), *Fiestas del Apóstol 1500-1985*(1996) e *Agua y Saneamiento en Santiago de Compostela*(1998); e dous de historia militar: *Lobos acosados. Historia de los submarinos alemanes hundidos frente a las costas de Galicia durante la Segunda Guerra Mundial* (2000) y *Cazadores de Barcos. Historia de los submarinos alemanes en las costas de Galicia durante la Primera Guerra Mundial* (2008).

O presente volume constitúe, polo tanto, a cuarta obra dedicada polo historiador a Santiago, a súa cidade natal.

- Para contactar co autor: jtojoram@yahoo.com

FICHA

Título: El alumbrado público en Santiago
Subtítulo: Una historia de luces y sombras en la vieja Compostela
Páxinas:138
PVP: 15 €
Medidas: 13x23
Idioma: castelán
Data de publicación: maio 2009
ISBN: 978-84-89323-29-2
Encadernación: rústica plastificada con lapelas
Ilustracións: Fotografías e documentos de época
Colección: Oeste [divulgación & ensaio]

[+ INFO: www.alvarellos.info]

Rúa Sempre en Galiza, 4 (praza int.)
15706 Santiago de Compostela
Tel+ fax: + 34 981 52 21 37 + 34 609 90 88 52
correo@alvarellos.info
www.alvarellos.info